

Братя Грим

Магарешката салата

Имало едно време един млад ловец. Отишъл той веднъж в гората и взел да търси удобно място, където да се скрие и да дебне дивеча. Било му леко и весело на душата, вървял бодро и си подсвирквал. Изведнъж срещу него се появила стара, грозна жена, спряла го и му казала:

– Добра среща, момко! Весел си ти, радостен, а аз съм гладна и жадна. Дай ми малко милостиня.

Съжалил се ловецът над бедната старица, бръкнал в джоба си и й дал няколко монети, макар че не бил богат. После понечил да продължи пътя си, но старицата го задържала и казала:

– Слушай какво ще ти кажа, драги ловецо! Ти имаш добро сърце и аз ще ти подаря нещо. Върви все по този път и скоро ще стигнеш до едно дърво, на което са кацнали девет птици; те държат в ноктите си един плащ и се бият за него. Вдигни пушката и стреляй сред тях. Те ще пуснат плаща към тебе, но ти ще улучиш и една от птиците и тя ще падне мъртва на земята. Прибери плаща и го пази добре, защото той е вълшебен: метнеш ли го на раменете си и пожелаеш ли да отидеш на което и да е място, в миг ще се намериш там. А на мъртвата птица извади сърцето и го глътни цяло; тогава всяка сутрин ще намираш по една жълтица под възглавницата си.

Ловецът благодарил на старицата и си помислил: „Хубави работи ми обеща, дано да са верни“. Но като направил стотина крачки, чул над главата си птичи крясък. Вдигнал очи и видял много птици, които дърпали с човки и нокти някакво платно, сякаш всяка искала да го грабне за себе си.

– Чудна работа – рекъл ловецът, – излиза точно така, както ми рече бабичката.

Свалил пушката от рамо, прицелил се и гръмнал.

Разхвърчала се перушина, птиците се разлетели със силен крясък, но една паднала мъртва на земята; плащът също се спуснал бавно надолу. Направил ловецът каквото му поръчала старицата: разрязал птицата, извадил сърцето ѝ и го глътнал, а плаща прибрал и го занесъл вкъщи.

Като се събудил на другата сутрин, спомнил си обещанието на бабичката и решил да провери дали се е сбъднало. Вдигнал възглавницата и пред очите му лъснала жълтица; на другата сутрин намерил още една жълтица и това се повтаряло всеки път, когато се събуждал. Така се събрала цяла купчина злато, а ловецът си казал:

– Каква полза от всичкото това злато, като си стоя у дома? Ще тръгна да видя какво става по света.

Сбогувал се с родителите си, метнал пушката през рамо, а раницата

на гръб и тръгнал по света. Минал през една гъста гора, а когато излязъл от нея, видял в далечината голям, красив замък. На един от прозорците стояли старица и чудно хубава девойка. Старицата била магьосница и казала на девойката:

– Мила дъще, онзи човек, който излезе от гората, крие в себе си вълшебство. Трябва да го приспим и да му го вземем, защото то подобава повече на нас, отколкото на него. Той носи в себе си птиче сърце и благодарение на него намира всяка сутрин по една жълтица под възглавницата си.

Разказала ѝ подробно какво трябва да се направи и накрая я заплашила:

– Ако не ме послушаш, ще си изпатиш.

Приближил се ловецът до замъка, видял девойката и си казал.

– Много път извървях и искам да си почина малко. Ще се отбия в този хубав замък, пари имам достатъчно.

Всъщност поискал да остане в замъка, защото девойката много му харесала.

Влязъл там, посрещнали го радушно и го нагостили.

Не минало много време и той се влюбил тъй силно в дъщерята на магьосницата, че не мислел вече за нищо друго и непрекъснато я гледал в очите; на драго сърце изпълнявал всичките ѝ желания. Тогава старицата рекла:

– Сега можем да му вземем птичето сърце. Той няма да усети, че му липсва.

Сварила някакво вълшебно питие, наляла го в една чаша и поръчала на девойката да го занесе на ловеца.

Отишла девойката при ловеца и казала:

– Хайде мили, пий за мое здраве!

Вдигнал той чашата, изпил питието до капка и веднага повърнал птичето сърце. Девойката тайно го взела и после сама го глътнала, както ѝ заповядала старицата.

А той не видял вече нито веднъж жълтица под възглавницата си – жълтици се появявали всяка заран под възглавницата на девойката, а старицата ги взимала. Но ловецът бил толкова влюбен и толкова оглупял, че не мислел за нищо друго, освен за девойката.

Веднъж старата магьосница рекла:

– Птичето сърце дойде у нас, но трябва да вземем и вълшебния плащ на ловеца.

Девойката отвърнала:

– Той загуби богатството си, нека да му оставим плаща.

Старицата се разсърдила:

– Този плащ е чудо, каквото рядко може да се види по света. Искам го и ще го взема.

Поръчала на девойката какво да направи и ѝ казалa, че ако не я послуша, ще си изпати.

Девойката изпълнила всичко, което ѝ заповядала старицата: застанала веднъж на прозореца, а лицето ѝ било толкова тъжно, че като я видял, ловецът я попитал:

– Защо си толкова тъжна?

– Ах, любими – отвърнала тя, – отсреща се издига Гранатовата планина и там има прекрасни скъпоценни камъни. Имам голямо желание да притежавам някои от тях; сетя ли се за това, става ми много тъжно. Но кой би могъл да ми донесе? Там стигат само птиците, които имат крила и летят, но човек никога не може да се изкачи на планината.

– Нищо друго ли не те мъчи? – рекъл ловецът. – Ще ти донеса от скъпоценните камъни.

Взел я под плаща си, пожелал да литнат към Гранатовата планина и след миг двамата спрели там. Накъдето се обърнали, виждали как искрят скъпоценни камъни – не можели да им се нарадват; после събрали най-хубавите и най-скъпите. Но старицата, нали владеела магьосническото изкуство, направила така, че на ловеца му се доспало. И той казал на девойката:

– Да седнем и да си починем. Толкова съм уморен, че не мога да се държа на краката си.

Седнали, положил той глава на скута ѝ и заспал. И щом заспал, тя отвързала плаща от раменете му, вързала го на своите, събрала скъпоценните камъни и пожелала да се върне в къщи.

Наспал се ловецът, събудил се и видял, че любимата му го е измамила и го е оставила сам на пустата планина.

– О, колко много коварство има по света! – извикал той.

Седял угрижен, с голяма мъка на душата, и не знаел какво да прави. А на планината живеели и върлували диви и свирепи великани. Не минало много време и ето, че се задали трима. Ловецът легнал и се престорил, че спи. Дошли великаните до него, единият го побутнал с крак и рекъл:

– Какъв е този земен червей, който е легнал тук, потънал в дълбок сън?

Вторият рекъл:

– Стъпчи го, за да умре.

Но третият избоботил презрително:

– Не си струва трудът, оставете го жив! Той не може да остане тук, а пък ако се изкачи по-високо, чак на върха на планината, там облаците ще го грабнат и ще го отнесат.

Разговорили се така и отминали, но ловецът запомнил думите им, почакал да се отдалечат, скочил на крака и се покатерил на върха. Поседял малко и ето, че се спуснал един облак, грабнал го и се зареял с него под небето. После пак се спуснал и спрял над една голяма зеленчукова градина, оградена от всички страни със зид. Така ловецът паднал леко на земята между зелето и другите зеленчуци.

Огледал се наоколо и си казал:

– Да имаше нещо за ядене! Много съм гладен, пък и трябва да събера сили да продължа пътя си. Но не виждам ябълки и круши, нито други плодове, навсякъде само зеленчук.

Най-сетне си помислил: „В краен случай мога да хапна салатата. Тя не е кой знае колко вкусна, но ще ме освежи.“

Избрал си една хубава салатата и я захрупал, но скоро усетил, че с него става нещо странно. Пораснали му четири крака, дебела глава и две дълги уши – и той видял с ужас, че се превърнал в магаре. Но тъй като все още бил много гладен, сочната салатата много му се усладила – нали бил магаре – продължил лакомо да яде. Накрая попаднал на друг вид салатата, но щом хапнал от нея, отново почувствал някаква промяна и възвърнал човешкия си образ.

После ловецът легнал и се наспал. Събудил се на другата сутрин, откъснал една от лошите салати и една от добрите и си помислил: „Те ще ми помогнат да си върна нещата и да отмъстя за коварството“.

Сложил двете салати в торбата си, прескочил зида и тръгнал да търси замъка на любимата си. Поскитал няколко дни и накрая го намерил. Той боядисал набързо лицето си кафяво и придобил такъв вид, че никой не можел да го познае. После влязъл в замъка и помолил да го подслонят.

– Много съм уморен, не мога да вървя повече – казал той.

Магьосницата го попитала:

– Откъде си, приятелю, и какво работиш?

Той отвърнал:

– Царски пратеник съм и ме изпратиха да търся най-вкусната салатата на земята. За щастие я намерих, но слънцето припича много силно и се страхувам, че крехката салатата ще увехне; не зная дали ще успея да я

занеса.

Като чула за вкусната салата, старицата се полакомила и рекла:

– Дай да опитам от тази салата!

– Защо не? – съгласил се той. – Нося две и ще ти дам едната.

Развързал торбата и ѝ подал лошата салата. Магьосницата не се усъмнила, взела салатата и отишла в кухнята да я приготви. Като свършила, нямала търпение да почака, докато я сложат на трапезата, а веднага взела два-три листа и ги напъхала в устата си; но щом ги глътнала, изгубила човешкия си образ – превърнала се в магарица и хукнала из двора.

После в кухнята влязла прислужницата, взела приготвената салата да я поднесе на трапезата, но по стар навик изяла два-три листа. Чудотворната сила подействала незабавно – тя също се превърнала в магарица, изгървала паницата със салатата и хукнала на двора при магьосницата.

През това време ловецът седял до хубавото момиче. Понеже никой не носел салатата, а и на момичето много му се искало да я опита, то попитало:

– Защо я няма още салатата?

Тогава ловецът си помислил: „Зеленчукът сигурно е подействал вече“ и казал:

– Ще отида в кухнята да видя какво става.

Като слязъл по стълбата, видял двете магарици да тичат из двора, а салатата се търкаляла на земята.

– Добре, тези двете са изяли своя дял – рекъл той.

Вдигнал от земята останалите листа, сложил ги в чинията и ги занесъл на девойката с думите:

– Аз ще ти поднеса вкусната салата, за да не чакаш повече.

Хапнала тя и мигновено изгубила човешкия си образ – превърнала се в магарица и хукнала на двора.

Ловецът измил старателно лицето си, за да могат магьосницата и дъщеря ѝ да го познаят, слязъл на двора и извикал:

– Сега ще си получите наградата и за вашето коварство.

Вързал трите за едно въже и ги подкарал. Стигнал и до една мелница. Почукал на прозореца; мелничарят подал глава и го попитал какво желае. Ловецът казал:

– Водя три вироглави добичета, защото не искам да ги държа вече. Ако ги прибереш да ги храниш и да ги гледаш така, както аз ти наредя, ще ти платя, колкото поискаш.

Мелничарят рекъл:

– Защо не? Но как да ги гледам?

Тогава ловецът му наредил да дава на старата магарича, а тя била магьосницата, по три пъти на ден тояга и веднъж храна; на средната, тя била прислужницата, веднъж тояга и по три пъти храна; а на младата, тя била девойката, нито веднъж тояга и по три пъти храна. Не му давало сърце дори да си помисли, че някой може да бие девойката. После се върнал да живее в замъка и намерил там всичко, от каквото имал нужда.

След няколко дни при него дошъл мелничарят и му казал, че старата магарича, на която давал по три пъти на ден тояга и само веднъж храна, умряла.

– Другите две – продължил мелничарят – не умряха и ги храня по три пъти на ден, но са толкова тъжни, че не вярвам да живеят още дълго.

Тогава ловецът се смилил, забравил гнева си и поръчал на мелничаря да ги доведе в замъка. И когато дошли, дал им да хапнат от добрата салатата и те възвърнали човешкия си образ. Хубавата девойка паднала на колене пред него:

– О, любими мой, прости ми за злото, което ти сторих! Майка ми ме принуди да постъпя така, това стана против волята ми, защото аз те обичам от цялото си сърце. Твоят вълшебен плащ е тук, а за птичето сърце ще изпия едно питие и ще го повърна.

Но ловецът си бил наумил друго и казал:

– Нека стои у тебе, няма значение у кого от двама ни е, защото аз съм решил да се ожена за теб и знам, че ще ми бъдеш вярна.

После вдигнали сватба и живели щастливо чак до смъртта си.

КРАЙ

© Димитър Стоевски, превод от немски

Brüder Grimm
Der Krautesel

Сканиране и разпознаване: Анани Младенов

Публикация:

Братя Грим – Приказки
Превод – Димитър Стоев
Илюстрации – Антония Дончева
Редактор – Петя Дочева
Технически редактор – Иван Додов
Издателство – „Св.св. Кирил и Методий“

Свалено от „Моята библиотека“ [<http://purl.org/NET/mylib/text/2455>]